

Oslo

Velferdsetaten

Året 2023

PR 4 år

Pro Sentret

1983 - 2023

Innholdsfortegnelse

Forord

1	Prostitusjonsmarkedet i 2023 – tendenser og endringer	4
2	Pressen og prostitusjon	7
3	Tjenestetilbudet	11
4	Pro Sentret 40 år	14
5	Kompetansesenterarbeid.....	18
6	Advokatbistand.....	22
7	Brukertilfredshet.....	23

Forord

Pro Sentret har lagt bak seg et jubileumsår. 40 år som tjenestetilbud til personer som selger eller bytter seksuelle tjenester var verdt å markere og det gjorde vi til gangs med både faglige arrangementer og jubileumsfest. Vi publisert også et jubileumsskrift med tekster som gir et historisk tilbakeblikk og beskriver situasjonen i dag. Vel verdt å lese.

I året som har gått ser vi at antallet personer som har benyttet seg av Pro Sentrets tjenester har økt noe sammenliknet med 2022. 607 enkeltpersoner, av alle kjønn og fra 50 ulike land, har mottatt tjenester fra Pro Sentret. Det er økning på drøyt 15 % sammenliknet med 2022. Dette tyder på at effekten fra koronapandemien avtar og at antallet brukere er i ferd med å nå et nivå som er tilnærmet lik situasjonen før pandemiens start.

Pro Sentret erfarer at store deler av prostitusjonsaktiviteten i Norge er godt organisert. I 2023 har vi hatt kontakt med et stadig økende antall spansktalende personer, med ulik opprinnelse, som forteller om en vei inn i EU som i juridisk forstand vil være hallikvirksomhet og/eller menneskehandel. Personene det gjelder opplever det imidlertid ikke som utnyttelse eller at de befinner seg i en tvangssituasjon. De beskriver forholdet til tredjepart som praktisk bistand for å kunne komme til EU for å selge seksuelle tjenester. De fleste har satt seg i gjeld for å bekoste reisen til EU og målet er å tjene så mye penger som mulig for å kunne nedbetale gjeld og tjene penger til seg selv og sine. Dette kombinert med det faktum at det stadig er personer som kontakter sexselgere med «gode tilbud» for å rekruttere dem inn i organisert virksomhet, gjør at veien inn i utnyttelse potensielt kan være kort. Denne utviklingen vekker bekymring og må følges tett.

En annen bekymring er det økende antallet henvendelser om juridisk bistand til saker som omhandler vold, seksualisert vold og voldtekt, samt saker knyttet til trusler og trakassering, ran, tyveri og utpressing, gjerne i kombinasjon. Det er godt dokumentert at personer som selger seksuelle tjenester er mer utsatt for slike hendelser enn andre. Det er et samfunnsproblem, ikke en personlig utfordring for sexarbeidere, og må møtes som nettopp det. Det er helt nødvendig å øke fenomenforståelsen og styrke kompetansen om sexsalg og seksuell vold for alle som møter personer som selger sex i sitt daglige virke, og da særlig innen politi, rettsvesen og helsevesenet. I årene som kommer vil Pro Sentret intensivere og styrke våre opplærings- og kompetansehevende tiltak for å bidra til å tette kompetanseshullet hos sentrale aktører.

Til slutt en stor takk til alle ansatte som brettet opp ermene og både planla og gjennomførte alle våre jubileumsaktiviteter samtidig som personer med prostitusjonserfaring fikk et godt og variert tjenestetilbud gjennom hele året. Uten dere, intet Pro Senter. Nå er vi klar for de neste 40 årene!

Bjørg Norli
Leder

1 Prostitusjonsmarkedet i 2023 – tendenser og endringer

Prostitusjonsmarkedet er i stadig endring. Hvilke arenaer og hvilke plattformer som brukes, endrer seg over tid. Også Pro Sentrets virkelighet endrer seg, ikke minst hvor mange som bruker våre tjenester. Fra 2014 til 2023, har antallet brukere minsket med noe over 40 %. Hvorvidt dette gjenspeiler en faktisk, kraftig reduksjon i prostitusjonsmarkedet generelt er vanskelig å si, men basert på Pro Sentrets monitorering av annonsemarkedet for seksuelle tjenester, kan vi ikke se at det er tilfelle. Det vi kan si er at gateprostituasjonen i Oslo er nede på et svært lavt nivå.

At prostitusjonsmarkedet nesten helt domineres av migranter, har dog vært tilfelle i en lang periode. Allerede i 2005 var 75 % av Pro Sentrets brukere migranter og i 2023 var tallet 76 %. Noe som derimot endrer seg, er hvilke nasjonaliteter som dominerer. For eksempel var kvinner med nigeriansk opprinnelse Pro Sentrets desidert største brukergruppe frem til 2015. Denne gruppen er i dag svært liten og består hovedsakelig av personer som har fått permanent opphold i Norge. I dag ser vi i stedet en økning av spansk- og portugisisktalende personer.

Spansk og portugisisktalende brukere – Pro Sentrets største brukergruppe

Pro Sentret har de siste årene hatt et inntrykk av spansktalende personer, hovedsakelig med latinamerikansk opprinnelse. For å få en oversikt, har vi sett på antall brukere fra latinamerikanske land sammen med de som står registrert med oppholdstillatelse i Spania. Grunnen til at vi har valgt å telle Latin-Amerika, Portugal og Spania sammen, er at vi vet at de fleste som står registrert med spansk eller portugisisk oppholdstillatelse har migrert fra et latinamerikansk land.¹

År	Antall registrert som latinamerikansk, portugisisk eller spansk nasjonalitet	Andel i prosent
2019	123 (664*)	18.5 %
2021	87 (407*)	21 %
2022	150 (525*)	28.5 %
2023	192 (607*)	31.6 %

*Antall brukere registrert som norsk, den nest største gruppen. Personer som er registrert som norsk innefatter dog både norsk- og utlandsfødte.

De fleste i gruppen har opphold i Spania (110 personer i 2023), enten statsborgerskap eller permanent oppholdstillatelse. Noen kommer også likevel fra tredjeland i Latin-Amerika, det vil si på turistvisum.

For å se om utviklingen med en voksende gruppe med opprinnelse i Latin-Amerika også skjer i våre naboland, kontaktet Pro Sentret prostitusjons- og menneskehandelstiltak i Sverige og

¹ Denne gruppen har også enkelte brukere med østeuropeisk (spesielt Russland), eller sørøstasiatisk opprinnelse med oppholdstillatelse/statsborgerskap i Spania. Noen få er også født i Spania, vanligvis med minoritetsbakgrunn (for eksempel rom eller nordafrikansk).

Danmark. AmiAmi,² som er virksomme på Jylland og Fyn i Danmark oppgir at de sett en lignende økning som Pro Sentret. Personer fra Latin-Amerika utgjør nå over 30 % av deres brukere. For Noomi: Hela människan,³ som gir bistand til migranter i prostitusjon i Malmöregionen, var personer med latinamerikansk opprinnelse en av de største brukergruppene under pandemien, men de har ikke sett en økning i 2023. Det kommunale prostitusjonstiltaket Mikamottagningen⁴ i Stockholm oppgir derimot at de har sett en økning av latinamerikanske brukere.

Menneskehandel og organisering

De fleste latinamerikanske brukere har opphold i Spania eller Portugal. I 2023 erfarte vi imidlertid at en gruppe unge colombianske kvinner kom direkte til Norge fra Colombia, noe som ga grunn til bekymring. Disse kvinnene var i alderen 18-25 og kom fra fattige kår i colombianske storbyer. Samtlige kom til Schengen på turistvisum i grupper på to eller tre personer. Kvinnene hadde i gjeld til bakmenn når de ankom Schengen, vanligvis mellom 3000-5000 euro, som ifølge bakmennene skulle dekke reise, annonseutgifter, bolig etc. Kvinnene hadde ofte dårlig kunnskap om egne rettighetene og hadde også fått feilaktig informasjon fra bakmennene, som for eksempel at det er ulovlig å selge sex i Norge. Når de ble spurt oppga omtrent halvparten at de kunne bryte med bakmennene uten represalier og halvparten at dette ville få konsekvenser for dem selve eller for familie i hjemlandet. Ingen i gruppen uttrykte et ønske om å motta bistand som ofre for menneskehandel, selv om ansatte ved Pro Sentret vurderte at de kunne befinne seg i en menneskehandelssituasjon.

Blant brukere med statsborgerskap eller permanent oppholdstillatelse i Spania eller Portugal, har Pro Sentrets ansatte sett relativt få tegn på organisering og/eller menneskehandel. I Pro Sentrets kartlegging om migranter som selger sex fra 2023⁵, oppga de fleste i denne gruppen at de hadde fått hjelp av venner eller familie til å etablere seg i Norge. Noen få hadde vært i en menneskehandelssituasjon, men dette lå langt tilbake i tid. Det at personer oppgir venner og familie som «hjelpere», betyr ikke nødvendigvis at utnyttelse ikke foregår i disse relasjonene. Å ha statsborgerskap i Spania innebærer heller ikke at personen ikke kan befinne seg i en menneskehandelssituasjon. For eksempel nevner årsrapporten for regionskoordinatorene mot prostitution och människohandel Syd i Sverige at de, i første halvdel av 2023, har hatt flere menneskehandelssaker knyttet til personer med permanent oppholdstillatelse i Spania.⁶ Det er med andre ord grunn til å følge med også på denne gruppen fremover.

Personer fra Ukraina

Helt siden krigen brøt ut, har det vært uttrykt bekymringer knyttet til økt prostitusjon og menneskehandel blant ukrainske flyktninger. Etersom det å selge sex er en økonomisk overlevelsestrategi, kan det være sannsynlig at flere ukrainske flyktninger begynner å selge sex. I 2022 ble et halliknettverk avslørt i Oslo. Nettverket, der både bakmenn og sexselgere hovedsakelig hadde ukrainsk bakgrunn, drev bordell i Oslo og andre byer.⁷

² <https://www.amiami.dk/>

³ <https://noomimalmo.se/>

⁴ <https://socialtstod.stockholm/missbruk-och-beroende/sex-mot-ersattning/>

⁵ In transit: Migrants who sell sex in Norway

⁶ Årsrapport 2023, region Syd.

⁷ <https://www.nrk.no/norge/xl/avslorte-hemmelig-bordell-i-oslo-1.16009497>, https://www.nrk.no/norge/bordell-avsloringen_mener-nettverket-har-operert-i-flere-norske-byer-1.16033535

Til tross for bekymringene fra media og den nevnte bordellsaken, kan Pro Sentret ikke se en økning av ukrainske brukere etter krigsutbruddet 2022.

	Ukraina	Rusland
2016	0	8
2017	2	23
2018	7	20
2019	11	23
2020	25	15
2021	27	9
2022	31	14
2023	27	7

Som vist i tabellen, har tallet på ukrainske brukere vært relativt stabilt de siste tre årene. Den store økningen skjedde mellom 2016 og 2020, det vil si før krigen brøt ut. Vi kan altså ikke se en «krigseffekt» på tallene våre. Vi kan derimot se en minskning av russiske brukere i denne perioden. Heller ikke de nordiske prostitusjonstiltak vi har spurt⁸, har sett en økning av ukrainske brukere.

I Pro Sentrets kartlegging av migranter som selger sex fra 2023,⁹ ble en håndfull ukrainske kvinner intervjuet. Kun en av informantene oppga at hun hadde begynt å selge sex i Norge, de andre hadde ofte lang erfaring fra prostitusjon fra før krigen og før de kom til Norge.

Selv om vi ikke kan se noen «krigseffekt» på tallene våre, finns det grunn til å følge med på utviklingen. De innstramminger som ble innført for ukrainske flyktninger i slutten av 2023¹⁰, kan blant annet komme til å ha en effekt i 2024.

Referanser

Kock, Ida, Colmenares Ranes, Jose, Mumuni, Victoria. 2023. *In transit: Migrants who sell sex in Norway*. Pro Sentret / Velferdsetaten / 2023.

Johansson, Elin, Turell, Emma. 2023. *Regionkoordinatorer mot Prostitution och människohandel: Årsrapport 2023, region Syd*.

<https://www.nrk.no/norge/xl/avslorte-hemmelig-bordell-i-oslo-1.16009497>

https://www.nrk.no/norge/bordell-avsloringen_-mener-nettverket-har-operert-i-flere-norske-byer-1.16033535

⁸ AmiAmi, Mikamottagningen Stockholm og Noomi: Hela människan.

⁹ In Transit, Migrants who sell sex in Norway, Pro Sentret 2023

¹⁰ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/endringer-i-regelverket-for-fordrevne-ukrainere/id3017444/>

Ord og bilder er mektige våpen. Misbruk dem ikke!

2 Pressen og prostitusjon

Pressens samfunnsoppdrag er å sikre en opplyst og kunnskapsbasert samfunnsdebatt ved å sikre tilgang til informasjon, debatt og samfunnskritikk. I artikkel 1 i Vær Varsom-plakaten (VVP) står det at «ytringsfrihet, informasjons- og trykkefrihet er grunnelementer i et demokrati. En fri, uavhengig og sannhetssøkende presse er blant de viktigste institusjoner i demokratiske samfunn». Pressen har i tillegg en rolle som vaktbikkje, og skal avdekke maktmisbruk enten det gjelder det offentlige, private eller mediene selv.

Ytringsfrihet er den friheten som alle mennesker har til å gi uttrykk for det de mener og ønsker å si noe om. Men selv i det norske demokratiet kan terskelen for å hevde sin rett for noen grupper være svært høy. Som for eksempel for mennesker som selger sex.

De fleste mennesker som har erfaring med sexsalg unngår å delta i den offentlige samtalen om saker som vedrører dem selv. Årsaken til det er stigma, samfunnsmessig fordømmelse og sanksjoner. Det er som kjent velfungerende midler for å sensurere og kneble samfunnsmessige marginaliserte grupper. Å stå offentlig fram og «oute» seg selv som sexselger, er forbundet med stor risiko både knyttet til egen sikkerhet og stigma som kan ramme både en selv, ens egne barn og andre familiemedlemmer. Om personopplysninger gjøres offentlig tilgjengelig øker risikoen for kriminelle handlinger som blant annet stalking, personforfølgelse og andre former for trakassering, ran og vold. Og ved å stå offentlig fram risikerer man sanksjoner fra arbeidsted og kolleger, familie, naboer og venner.

Horestigmaet

Hege Grostad var i årene 2013 og 2015 en frittalende politisk sexarbeideraktivist. Da hun ble gravid i 2021 ble hun, av Eidsvoll kommune, utsatt for frihetsberøvelse og tvangsinngrep i form av krav om urinprøve. Ifølge kommunens ansvarlige var det både hennes rusliberale uttalelser og posisjon som sexarbeideraktivist som legitimerte tvangsinngrepet. PIONs feltarbeider Lilith Staalesen ble sagt opp på jobben som deltid pubvert, da det ble kjent for arbeidsgiver at hun også jobbet som sexarbeider. Grostad og Staalesen tok til motmæle og vant. Både Eidsvoll kommune og Øst Politidistrikt måtte beklage inngrepet og deling av taushetsbelagt informasjon om Grostad, melder Dagbladet (28. mars 2023). Staalesen hevdet seg ugyldig oppsagt, kontaktet fagforeningen og vant, med hjelp av LO-advokaten, saken i Kristiansand Tingrett. (frifagbevegelse.no 23.november 2018).

Stigma og sosial fordømmelse rettet mot mennesker som selger sex er ikke entydig. Horestigmaet rammet i sin tid alle kvinner. I dag er «hore» sammen med «homse» hovedsakelige et kjønnnet skjellsord brukt blant elever på de laveste klassetrinnene i grunnskolen. Men det er også en indirekte samfunnsmessig stereotyping og stigmatisering av sexselger ved at begrepet

«horekunde» er betegnelsen på menn som kjøper sex. Som X-profilen (Twitter) @hilsenhannah påpeker, så er det hore- og ikke kundedelen av ordet som har negative konnotasjoner.

Horestigmaet rammer, som sakene til Grostad og Staalesens avdekker, fortsatt personer som har erfaringer med sexarbeid. Horestigmaet fungerer strukturelt og individuelt, og former samfunnets og enkeltpersoners forståelse av, syn på og holdninger til mennesker som selger sex. Horestigmaet kommer blant annet til uttrykk ved at det kan synes som at det både blant kunder, kriminelle, politietaten og journaliststanden er mange som anser sexselgere som fritt vilt.

Interseksjonalitet

Horestigmaet konstrueres ikke i et vakuum, men krysser med andre maktrelasjoner relatert til klasse, etnisitet, rase og/eller nasjonalitet som også bidrar til å forme innholdet. Blant kvinnelige migranter som selger sex, er det både de som reiser for å selge sex og de som selger sex mens de reiser. Selv om man må anta at det å være kvinnelige migrant krever sine ressurser blir kvinnelige sexselgere fra globale sør framstilt som passive ofre som er lurt eller tvunget av kyniske profitorienterte bakmenn til prostitusjon. Uavhengig av hva motivet for sexsalget er kan man som kjent ende i svært grove økonomisk utnyttende situasjoner.

Men det er ikke entydig, og det er de færreste som når opp til det «verdige» offerets pjestall. I medierepresentasjon av de nigerianske kvinnene som jobbet i gateprostitusjon i Oslo på midten av 2000-tallet, var kvinnene framstilt som offer for menneskehandel, men også overseksualisert og ansett som en trussel for både samfunnsmoralen og norske menn. Thaiandske kvinnelige migranter framstilles ofte som ofre for patriarkalske norske menn, men som Brennpunktjournalisten formidler, også kyniske mødre som selger sine døtre til sexkunder (NRK Brennpunkt Bergen, 7. desember 2022).

Journalistisk adferd

I 2022 besøkte både TV2 og NRK thaimassasjeinstitutter med skjult kamera og mikron og undercover journalistikk. I februar 2022 publiserte TV2 en dokumentar der de kunne «avsløre» sexsalg på thaimassasjeinstitutt hvor kilden var en angrende mann som skulle få tilgivelse fra sin partner for sine sexkjøp om han gikk offentlig ut. Det gjorde han. Godt sladdet kjørte han rundt med TV2 journalisten og pekte ut steder han hadde kjøpt sex. Journalisten fulgte opp med skjult kamera og mikrofon, og selv om bildene ikke viser personene er lokalene godt gjenkjennbare og lydopptakene formidles uten at det har vært gjort noe for å anonymisere stemmene.

På tampen av 2022 viste NRK Brennpunkt Bergen dokumentaren «Massasjesalongene» som kunne «avsløre» at det solgtes sex på thaimassasjeinstituttene. Det ble hevdet at bortimot 80 prosent av massasjeinstituttene opererte som fordekte bordeller. Journalistene gikk undercover med både kamera og lydopptak i tillegg til skjult filming på yttersiden av noen av instituttene. Utenfor et massasjeinstitutt drev ifølge journalistenes Skup-metoderapport (2023), journalister skjult filming. Da de ble lei av det parkerte de først en sykkel og så en sparkesykkel med kamera som filmet de som gikk ut og inn av lokalet.

Mange opplevde Brennpunktdokumentaren som et særdeles grovt overtramp. Den fikk også følger for kvinnene i Bergen i form av vold mot massører og hærverk på instituttene, i tillegg til at hele thaimigrantgruppen og deres barn opplever stigma. Thai-Norske barn får høre at moren deres er «en hore» av klassekamerater, og kvinner forteller om barn som nekter å gå på skolen. De forteller også om vold fra menn som blir rasende fordi de ikke får kjøpe sex, og fravær av massasjekunder fordi kundene er redd for å bli assosiert med sexkjøp.

Dokumentaren ble felt i PFU to ganger for brudd på VVPs publiseringsregler, punkt 4.1¹¹ og 4.7.¹² NRK ble altså felt for ikke å ha tatt tilstrekkelig hensyn til at det er en sårbar part som presenteres, offensiv bildebruk og dårlig anonymisering.¹³ Bruk av skjult kamera og mikron var ifølge PFU forståelig, som anførte at Brennpunktdokumentaren avdekket forhold som «vanskelig lar seg dokumentere på andre måter».

Presseetikken

Det er vanskelig å forstå hvordan PFU selv tolker 3.10 i VVP som sier at «skjult kamera og mikron skal bare brukes unntaksvis og da om det er ikke er andre muligheter for å avdekke forhold av vesentlig samfunnsmessig betydning».

For i den offentlige samtalen er thaimassasjemiljøene koblet til prostitusjon. Det er få grupper som i løpet av de siste to tiårene har blitt så grundig sjekket som kvinnene som jobber på thaimassasjeinstitutter. For eksempel gir et kjapt søk på Google 2 740 000 treff på søkerordene «thaimassasje» og «prostitusjon» der veldig mange av treffene er nyhetssaker om avdekking av sexsalg på thaimassasjeinstitutt, enten av mediene selv og/eller politiet. Det er ikke uvanlig at pressen er haleheng til politiets raid i prostitusjonsfeltet.

Eksemplene ovenfor gjelder thaimassasjemiljøene, men hverken utradisjonelle journalistiske metoder som skjult overvåkning, eller kamera og mikrofon er forbeholdt disse miljøene. I VG-saken (12.juni 2006), om nigerianske kvinner som solgte sex i Ullevål Hageby, også omtalt av avisen som «Ullevål Horeby», var både journalistenes metoder og presentasjon av kvinnene det man må kunne kalle uortodokse. Journalisten fulgte etter kvinnene på bussen, tyvlyttet på kvinnenens telefonsamtaler og gjenga disse for avisas lesere. Fortellinger om kvinnenens adferd og hvem de ble klådd på ble publisert sammen med dårlige sladdede bilder. PION¹⁴ klagde inn VG til PFU, men avisa ble ikke felt.

¹¹ Vær Varsom Plakaten: 4.1. Legg vekt på saklighet og omtanke i innhold og presentasjon.

¹² Vær Varsom Plakaten: 4.7. Vær varsom med bruk av navn og bilde og andre klare identifikasjonstegn på personer som omtales i forbindelse med klanderverdige eller straffbare forhold. Vis særlig varsomhet ved omtale av saker på tidlig stadium av etterforskning, i saker som gjelder unge lovovertridere, og der identifiserende omtale kan føre til urimelig belastning for tredjeperson. Identifisering må begrunnes i et berettiget informasjonsbehov. Det kan eksempelvis være berettiget å identifisere ved overhengende fare for overgrep mot forsvarsløse personer, ved alvorlige og gjentatte kriminelle handlinger, når omtaltes identitet eller samfunnsrolle har klar relevans for de forhold som omtales, eller der identifisering hindrer at uskyldige blir utsatt for uberettiget mistanke.

¹³ Se PFUs uttalelse her <http://www.pion-norge.no/aktuelt/nrk-felt-i-pfu/>

¹⁴ PION, Sexarbeidernes Interesseorganisasjon i Norge.

Det var ikke bare VGs journalister som kastet presseetikken over bord i saker som omhandlet de nigerianske sexselgerne. Mediedekningen generelt var preget av alarmerende retorikk og objektiverende språk. Kvinnene ble både opplevd som en trussel, nærmest som en flodbølge som «oversvømmer gatene» og en trussel mot samfunnsmoralen og norske menn. Samtidig som de også ble de beskrevet som ofre for menneskehandel som var lurt av voodoo.

Sementerer migrantstigma

Under koronapandemien kunne TV2 og en politijurist fra Oslo Politidistrikt (22. desember 2020), fortelle at kvinnelige sexselgere fra land i Øst-Europa var for rene smittebomber å regne. Det til tross for at det ikke var registrert ett eneste tilfelle av smitte fra sexselger til kunde. Journalisten spurte hverken om grunnlaget for påstanden, eller hvorfor politijuristen bekymret seg for kunden og hans familie. At kunden både begikk et lovbrudd i tillegg til å utsette familien for smitterisiko var tydeligvis uinteressant.

Det kan synes som om at migrantstatus trigger opplevelsen av sexselgerne som fritt vilt i den norske pressestanden. For det som forener disse sakene er at de omhandler kvinnelige migranter som selger eller antas å selge sex. Selv om horebegrepet satt løst i 1990-tallets redaksjoner, og de hvite norsk kvinnene som solgte sex under hiv-epidemien kunne bli beskrevet med headinger som «Hiv-bomber», «Vandrende dødsmaskiner» og det som verre var, ble de ikke behandlet på en sånn måte av media som vi i dag ser at kvinnelige migranter som selger sex blir.

Behov for debatt

Pro Sentret vil selvsagt hverken legge lokk på at det skjer utnyttelse og kriminalitet i prostitusjonsfeltet, eller diktere hva pressen skal skrive om. Men vi mener at pressen har et spesielt samfunnsansvar for å ikke bidra til stigmatisering av samfunnsmessige marginaliserte grupper. Det er nyhetsmediene som sikrer folk flest tilgang til kunnskap om mennesker som selger sex, og pressen har derfor et særlig ansvar for å sikre at også nyhetsdekning fra prostitusjonsfeltet er opplyst og kunnskapsbasert.

Man ser det samme når det gjelder pressens håndtering av andre samfunnsmessige marginaliserte grupper som stoffbrukere. Også her har pressen blitt kritisert for å aktivt bidra til å sementere stigma av stoffbrukere. Spesielt i kjølvann av Rusreformen og avdekking av uklar rolleforståelse i politietaten når det gjaldt Norsk Narkotikapolitiforening, NNPF, har pressens ukritiske rolle vært gjenstand for debatt. Pressens representanter har selv sagt seg enig og tatt selvkritikk. Dessverre så bærer selvkritikken mer preg av et pliktløp enn en erkjennelse av at man har sviktet som den fjerde statsmakt og samfunnsobservatør. Vi ønsker oss derfor en bredere debatt om hvordan samfunnsmessige marginaliserte grupper behandles av pressen og hvilke samfunnsmessige og individuelle konsekvenser det får. Vi ønsker også en debatt om journalistisk adferd og refleksjoner over egne metoder som adresseres i VVPs 3.9¹⁵ og 3.10¹⁶. For som det står avslutningsvis i VVP: Husk at både ord og bilder er mektige våpen.

¹⁵ Opptre hensynsfullt i det journalistiske arbeidet.

¹⁶ Skjult kamera/mikrofon eller falsk identitet skal bare brukes i unntakstilfeller.

3 Tjenestetilbudet

Pro Sentret er et gratis lavterskeltilbud til personer som har erfaring med å bytte og/eller selge seksuelle tjenester. Alle som har slik erfaringer, uavhengig av alder, kjønnsuttrykk og oppholdsstatus, kan benytte Pro Sentrets tjenester. Pro Sentrets arbeid er basert på prinsipper om selvbestemmelse, brukermedvirkning, forebygging og skadereduksjon og alle kan velge å være anonym i møte med oss. Det er alltid opp til brukeren selv hvilke tjenester hen ønsker å benytte seg av. Noen ønsker å teste seg for seksuelt overførbare infeksjoner, andre ønsker noen å snakke med, mens atter andre bruker Pro Sentret som en sosial arena.

I 2023 mottok 607 ulike brukere 4263 forskjellige tjenester fra Pro Sentret.

Stua

På Pro Sentret har vi et stort lokale vi kaller Stua, et sted alle brukere kan benytte. Stua består av et stort og to mindre rom som fungerer som en sosial arena. Her kan brukere komme for å spise mat, se på TV, slappe av, drive med håndarbeid eller vente på en avtale de har med en ansatt. I Stua finner man også ulik informasjon som kan være relevant for våre brukere og Stua har blant annet TV, vaskemaskin, tørketrommel og pc'er som kan benyttes. To dager i uka er det ansatte som jobber som miljøarbeidere i Stua og er da et viktig sosialfaglig tilbud. Brukere kan snakke med ansatte i Stua eller avtale en samtale med en ansatt på eget kontor. I Stua kan man også få praktisk bistand med ulike ting, svar på konkrete spørsmål man måtte ha eller støttesamtale med sosialkonsulent. De øvrige dagene er Stua ubemannet, men brukere kan henvende seg til resepsjonen for å få noen snakke med hvis de ønsker det, eller sette opp en avtale med helse- og sosialarbeidere.

I 2023 ferdigstilte man et lappeteppe som brukere av Stua strikket lapper til. Hensikten med dette prosjektet var å gjøre noe sammen med brukerne som skulle gi de en opplevelse av mestring, lære noe nytt og være sosialt. Teppet ble ferdig til markeringen av Pro Sentrets 40-årsjubileum og hengt opp på veggen under brukernes jubileumsfest. I etterkant av dette prosjektet utvidet vi håndarbeidstilbudet til også å lære hekling. Strikking og hekling førte til økt samhandling brukere imellom, på tvers av nasjonalitet, alder og livssituasjon. I tillegg til at brukerne opplevde mestring over å lære noe nytt og godt samarbeidet rundt håndarbeidet hvor de lærte opp og hjalp hverandre, skapte dette felleskapet også en arena hvor man kunne dele erfaringer både fra sexsalg og livet ellers.

Av større arrangementer ble det i 2023 gjennomført sommerfest, julebord og en jubileumsfest i forbindelse med at Pro Sentret ble 40 år i 2023.

I 2023 var det totalt 4611 besøk i Stua.

Sosialfaglig tilbud

Mange av de som besøker Pro Sentret har ikke rettigheter i Norge, og mange faller utenfor det offentlige tilbudet. Pro Sentret er da et, av svært få tilbud, hvor de kan få snakke med og bistand fra en profesjonell fagperson. Noen har behov for langvarig oppfølging, noe vi tilbyr dersom de ønsker det, og vi har ingen tidsbegrensning på slik oppfølging. I oppfølgingsarbeidet er det viktig

at bruker selv definerer hva hen ønsker å snakke om, men vi bistår profesjonelt med å sette opp en plan for oppfølgingen og gir råd og veiledning underveis.

Majoriteten av Pro Sentrets brukere er ikke bosatt i Oslo. Mange støttesamtaler gjennomføres derfor digitalt når behovet for samtaler er til stede mens de er på reise rundt i Norge eller Europa,

Pro Sentret ga totalt 457 sosialfaglige konsultasjoner til 266 enkeltindivider i 2023.

Helsetjenester

Pro Sentret har en egen helseklinikk med tre sykepleiere og en lege. De har fokus på seksuell og reproduktiv helse, men bistår alle brukere ut ifra deres behov. Svært mange av Pro Sentrets brukere har ikke rettigheter i Norge og følgelig heller ikke fastlege. For dem vil møtet med helsetilbudet på Pro Sentret være det eneste tilbudet de har når de er i Norge, med unntak av akutthjelp som de kan få på legevakta.

De fleste som benytter seg av helsetjenesten ønsker å sjekke seg for seksuelt overførbare infeksjoner. Pro Sentret tar alle tester, og behandler eventuelle positive svar med unntak av syfilis og HIV. Disse behandles henholdsvis på Olafiaklinikken og infeksjonsmedisinsk poliklinikk ved Oslo universitetssykehus, Ullevål. Det har vist seg at de som tester seg ved Pro Sentret ikke har en høyere forekomst av positive prøver enn ellers i befolkningen, noe vi mener henger sammen med at personer som selger sex generelt er svært opptatt av egen helse. Forekomsten av positive prøver er faktisk noe lavere enn i befolkningen for øvrig, men følger smittetrendene generelt. Når det for eksempel er en økning i gonore på landsbasis, vil vi se en tilsvarende økning blant Pro Sentrets brukere.

Pro Sentret kan gi pasienter PrEP (preeksponeringsprofylakse) og PEP (post eksponeringsprofylakse). PrEP er en hiv-forebyggende behandling som hiv-negative personer kan ta for å redusere risikoen for hivsmitte. PEP kan man få om man har vært utsatt for en betydelig risikosituasjon for å bli smittet av hiv. Helsepersonell på Pro Sentret snakker med aktuelle pasienter om både PrEP og PEP under konsultasjonene.

Pro Sentret gir gratis prevensjon i form av p-piller, p-stav, spiraler osv. Sykepleierne og legen gir pasientene veiledning om prevensjonsmidler i tråd med hva den enkelte måtte ønske og hva som kan passe med tanke på aktuell livssituasjon. Helsepersonellet på Pro Sentret tar ofte en samtale med pasientene om langtidsvirkende prevensjonsmidler med hormoner, da mange pasienter fra sine hjemland ikke er vant til hormonell behandling, besitter mye feilaktig kunnskap om slike prevensjonsmidler og er skeptisk til å bruke det. Mye av arbeidet er derfor veiledning i hvilke konsekvenser hormonell prevensjon har for den enkelte.

De fleste som kommer til Pro Sentret ønsker kondomer og vi deler ut rundt 10.000 kondomer i uka.

Pro Sentret ga 522 ulike personer totalt 1911 helsetjenester i 2023.

Oppsøkende arbeid

Det oppsøkende arbeidet er viktig for å informere personer som selger sex om Pro Sentret og våre tjenester, men også for å høre med dem om hvordan de har det.

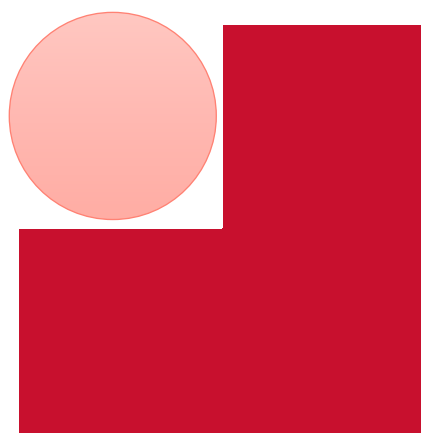
I 2023 hadde vi en periode et samarbeid med Nadheim Oslo om å jobbe oppsøkende på massasjeinstitutter. I dette arbeidet oppsøker man de massasjeinstituttene hvor man antar at det foregår sexsalg, blir kjent med de som jobber der, og informere om våre tjenester. Nadheim Oslo avsluttet vårt samarbeid, men Pro Sentret fortsetter det oppsøkende arbeidet på egen hånd inn i 2024.

Salg av seksuelle tjenester foregår fortsatt fysisk ute på gata, men i mye mindre grad. Det er ulike annonsesider på internett som er de plattformene de fleste benytter seg av i dag for komme i kontakt med potensielle kunder. Oppsøkende arbeid på internett er derfor et prioritert innsatsområde.

I 2023 var det i snitt 952 annonser som tilbød seksuelle tjenester på tre ulike nettsidene som Pro Sentret konsentrerer sitt oppsøkende arbeid rundt. Teamet som jobber oppsøkende på internett består av fem personer. De jobber oppsøkende på faste dager og sender meldinger til personene som annonserer, det vil si personer/nummer man ikke tidligere har sendt melding til. Ved behov ringer man personen som annonserer. Målsettingen er ikke å få svar på meldingene, men at personene er kjent med Pro Sentret og vårt tjenestetilbud og vet hvordan de kan kontakte oss om det skulle dukke opp et behov.

Vi erfarer at brukere tar kontakt med oss, på telefon eller WhatsApp, og ønsker oppfølging eller bistand etter at vi har kontaktet dem. Det dukker også stadig opp nye personer på Pro Sentret som forteller at de har blitt kjent med vårt tilbud gjennom det oppsøkende arbeidet. Så selv om det er tidkrevende med et aktivt oppsøkende arbeid på internett, er det viktig og gir resultater.

Pro Sentret tok kontakt med totalt 1802 annonser i 2023 og hadde 233 henvendelser på WhatsApp.

4 Pro Sentret 40 år

I 2023 var det 40 år siden Pro Sentret, riktignok i en annerledes form, slo opp dørene på Holmlia. Mye har skjedd siden den gang, og i 2023 har vi på ulike måter både feiret vår fortid og det vi er i dag. Vi har laget podcast, arrangert konferanse, deltatt i Pride Park og på Pride House, utarbeidet et jubileumsskrift og ikke minst invitert til festligheter for brukere og andre.

Gratulerer med dagen, Pro Sentret!

Pro Sentret på Pride

Pro Sentret har hatt stand i Pride Park i en årrekke, gjerne sammen med Sexarbeidernes interesseorganisasjon i Norge, PION. I 2023 valgte vi å markere 40-årsjubileumet med plakater som viste et utvalg medieoverskrifter om prostitusjon og Pro Sentret fra de siste 40 årene, i tillegg til et utvalg av rapporter og informasjonsbrosjyrer om Pro Sentret, vårt populære kondomstativ og et lykkehjul med flotte premier. Særlig det sistnevnte var svært populært. Mange vandret forbi vår stand og fikk informasjon om Pro Sentret og vårt tjenestetilbud, svar på sine spørsmål om prostitusjon, politikk og situasjonen for personer som selger eller bytter seksuelle tjenester, samt muligheten til å plukke med seg så mange kondomer de ønsket.

Bildene viser Pro Sentret og PIONs stand i Pride Park.

Jubileumskonferanse

19-20 oktober arrangerte vi konferansen «Movement! Past present and future in the prostitution field». Ordfører Marianne Borgen åpnet konferansen, sammen med direktør for Velferdsetaten Guri Berge og avdelingsdirektør Merete Hanch-Hansen. Over to dager fikk deltakere delta i forelesninger og workshops, med foredragsholdere fra de nordiske landene, samt fra Bulgaria og Romania. Fokuset den første dagen var på utviklingen av prostitusjonsfeltet de siste 40 årene, med innlegg blant fra Pro Sentrets tidligere leder Liv Jessen, professor May-Len Skilbrei, UiO og Astrid Renland, PION. Tema på dag to var dagens prostitusjonsmarked og utfordringer knyttet til å gi tjenester til personer med erfaring fra salg eller bytte av sex. De nordiske prostitusjonstiltakene presenterte nye prosjekter og dagen ble avsluttet med en nordisk panelsamtale om å gi digitale tjenester til personer som selger sex.

På bildet fra venstre mot høyre: Etatsdirektør Guri Berge, Pro Sentrets leder Bjørg Norli, ordfører Marianne Borgen og avdelingsdirektør Merete Hanch-Hansen.

Jubileumsskrift

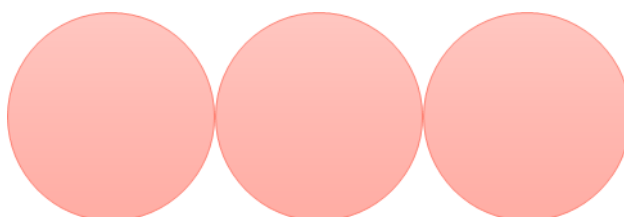
I forbindelse med Pro Sentrets 40-årsjubileum, ønsket vi å lage en bok for både å markere og belyse Pro Sentrets historie og utviklingen på feltet. Dette skriftet er like mangfoldig som Pro Sentret, med bidrag fra akademia, sosial- og helsefaglig personal, aktivister og ikke minst fra brukere av Pro Sentret.

Del I tar seg for Pro Sentrets og prostitusjonsfeltets, historie og arbeid. Bjørg Norli gir en grundig historisk innføring i det som er Pro Sentrets grunn: Sosialfaglig arbeid med personer som selger sex. Kim Iria Muri Råme og Eva Annette Hexeberg Hammerstad, begge sosionomer på Pro Sentret, beskriver sitt og sine kollegaers arbeid i dag.

May-Len Skilbrei, professor ved Institutt for retts sosiologi og kriminologi, UiO, og Ellen Kristvik, forsker ved Akershus universitetssykehus, beskriver utviklingen i hvordan helsearbeid rettet mot personer som selger sex har sett ut i et historisk perspektiv. Etter dette beskriver Embla Maria Simensen Valde og Rebecca Olsen, sykepleiere ved Pro Sentret, utfordringene som kan oppstå når det skal ytes helsetjenester til en svært mangfoldig pasientgruppe.

Pro Sentret er, i tillegg til Oslo kommunes hjelpetiltak for personer med prostitusjonserfaring, et nasjonalt kompetansesenter på prostitusjonsfeltet. Bjørg Norli gir et tilbakeblikk på etableringen, og hva kompetansesentret gjør i dag. Sist i del I, gir Astrid Renland en historisk redegjørelse for hvordan etableringen av Norges første interesseorganisasjon for personer som selger sex foregikk og Pro Sentrets rolle i dette. Astrid er kriminolog, som i 2007 tok over som administrativ ansvarlig for PION og i tillegg har hun vært redaktør for tidsskriftet Albertine siden 2004.

Del II er viet i sin helhet til brukerstemmer. Formen for disse tekstene varierer veldig: De to første er livsfortellingene til brukere med migrasjonserfaring, slik de ble fortalt til Pro Sentrets feltarbeider Jose Rolf Colmenares Ranés. Begge disse tekstene er oversatt fra spansk. Brukerstemme nummer tre er en samtale med Heidi Hansen, erfaringskonsulent på Prindsen mottakssenter, om rus, sexsalg og rusfrihet. I Madelens fortelling får vi innblikk i 1990-tallets bordellmiljø i Oslo. Sist, men ikke minst, skriver pseudonymet «Hannah» om horestigma i «Tante Hannah er en hore». Boken kan lastes ned på prosentret.no.

Festligheter: Jubileumsfester for brukere og andre

Pro Sentrets 40-årsdag ble markert med en jubileumsfest for Pro Sentrets brukere i våre egne festpynta lokaler og for personer som på en eller annen måte har hatt tilknytning til Pro Sentret de siste årene på ærverdige Bristol. Det var to flotte arrangementer som på hvert sitt vis knyttet fortid og nåtid sammen og som var en 40-åring verdig.

Bildene er fra Pro Sentrets jubileumsfest.

5 Kompetansesenterarbeid

Pro Sentrets formål som nasjonalt kompetansesenter er å produsere kunnskap og jobbe for å heve kompetansen på alle nivå i samfunnet, sammen med personer som selger sex som likeverdige samarbeidspartnere.

Pro Sentret skal utarbeide kunnskap om prostitusjon, aktivt bidra til kompetanseheving og tilby veiledning om salg og bytte av seksuelle tjenester generelt og i enkeltsaker spesielt. Vi formidler både vår faglig funderte og erfaringsbaserte kunnskap, og bidrar til at stemmene til personer med sexsalgs erfaring blir hørt.

Publikasjoner

Pro Sentret har ferdigstilt tre rapporter i 2023.

[*In transit: Migrants who sell sex in Norway.*](#)

Første del av denne rapporten er en kartlegging av migranter som selger sex i Norge. Hovedmålet med kartleggingen har vært å se nærmere på migrasjonsreisen for personer som selger sex: Hva fungerer som en push-faktor for å forlate hjemlandet, og hva får folk til å begynne å selge sex i Norge?

Norge er ikke den første destinasjonen i de fleste informantenes migrasjonsreise. Majoriteten hadde migrert til et EU-land fra Latin-Amerika, Sørøst-Asia eller et østeuropeisk land utenfor EU. Ikke overraskende var hoveddriveren for å forlate hjemlandet mangel på økonomiske muligheter eller fattigdom, i noen tilfeller ekstrem fattigdom. I tillegg, spesielt blant latinamerikanske transkvinner, var kjønnsbasert diskriminering og trakassering pådrivere for migrasjon. Til slutt, for noen informanter var finansiering av studier, ønske om å reise eller spare opp til et spesifikt mål drivere til å migrere for å selge sex. Kun en håndfull informanter uttrykte ønske om å bo permanent i Norge.

Et flertall hadde solgt sex i andre land før de kom til Norge. I noen tilfeller hadde informantene hatt sin prostitusjonsdebut i hjemlandet, andre i det landet de først migrerte til. Andre hadde solgt sex i flere europeiske land, men aldri i det landet de var bosatt. De fleste av informantene begynte å selge sex i alderen atten til tretti år. Svært få informanter oppga at de hadde vært ofre for menneskehandel eller annen form for organisert kriminalitet under sine migrasjonsreiser. De fleste informanter beskrev imidlertid at de var avhengige av private nettverk, hovedsakelig venner, for å motta informasjon og hjelp til å migrere.

Den andre delen av rapporten er en litterær gjennomgang av relevant litteratur om migrasjon, menneskehandel og prostitusjon, med fokus på Norge og Norden.

[*Hva er jeg verdt? Unges erfaring med salg og bytte av seksuelle tjenester.*](#)

En rapport om unges erfaring med salg og bytte seksuelle tjenester ble i 2023 lansert med et seminar på Pride House. 190 personer i alderen 18-25 år, som har erfaring med å bytte eller selge seksuelle tjenester før de fylte 18 år, har svart på et internettbasert spørreskjema. I arbeidet med kartleggingen har søkelyset vært på å besvare spørsmål som: Hvem er de? Hvorfor selger og bytter de sex? Hvordan preger dette dem? Hvilke hjelpebehov har de?

Det er gjennomført en anonym nettbasert spørreundersøkelse og semistrukturerte dybdeintervjuer. Hensikten var å få en større forståelse for hva ungdommene skulle ønske de visste før de begynte å selge sex, og hva slags hjelp og kunnskap de kunne trenge å få fra hjelpere. 41 % av informantene har aldri fortalt noen at de har solgt sex.

Overordnet er det identifisert tre sentrale barrierer for å oppsøke hjelp: følelse av skam, manglende tillitt til hjelpere grunnet manglende kunnskap og fordommer mot personer med sexsalgserfaringer, og frykt for at foresatte eller barnevernet skal involveres. Skal en komme i posisjon til å bistå unge med sexsalgserfaring mens de fortsatt er unge, må disse barrierene brytes. I denne rapporten får man innblikk i disse 190 informantene sine erfaringer og hva de skulle ønsket var på plass.

[Kartlegging av personer som selger sex i Norge.](#)

Sexmarkedet både i Norge og internasjonalt er kjent for å være foranderlig, tilpasningsdyktig og notorisk vanskelig å kartlegge. Dette gjør det også vanskelig å snakke om de typiske trekkene for det norske markedet for kjøp og salg av sex. I løpet av de siste 40 årene har det skjedd flere store endringer både når det gjelder sammensetning og organisering.

Så hvordan ser markedet ut i 2023? Hvor mange er det egentlig som selger sex i Norge? Og hva er det som kjennetegner de som ender opp med å selge seksuelle tjenester i dag?

Dette er spørsmål som ofte kommer opp når man skal diskutere sexarbeid i norsk kontekst. Likevel finnes det ingen kartlegginger over det norske prostitusjonsmarkedet som er gjennomført de siste årene, og de få undersøkelsene som finnes har kun gjort estimater knyttet til kvinnelige sexarbeidere som selger sex på offisielle eskortesider eller på gata, mens menn, transpersoner og personer som selger seksuelle tjenester mer sporadisk, eller utenfor det tradisjonelle prostitusjonsmarkedet i liten grad har blitt forsøkt kartlagt.

Denne rapporten er heller ikke et forsøk på en helhetlig kartlegging av prostitusjonsmarkedet i Norge, men har som mål å gi et innblikk i hvor mange og hvem som selger sex ved å se nærmere på brukere av Pro Sentrets tjenester, samt tre annonsesider for personer som selger sex.

Høringer og innspill

2023 har vært et aktivt år når det gjelder høringer og innspill. Pro Sentret har avgitt høringssvar til Ytringsfrihetskommisjonens utredning, Kvinnehelseutvalget, Evaluering av pandemihåndteringen og Strafferettsligvern av den seksuelle selvbestemmelse. I tillegg har vi gitt innspill til et Representantforslag om seksualitetsundervisning i skolen, Stortingsmeldingen om seksuell trakassering, Stolt og Fri - Oslo kommunes handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold, Koordineringsenheten mot menneskehandel sin veileder for å identifisere mulige ofre for menneskehandel, en informasjonsbrosjyre til dem som har blitt identifisert som et mulig offer for menneskehandel og koordineringsenhetens årsrapport. Og sist, men ikke minst har vi gitt innspill til Voldtekstutvalget.

Undervisning, opplæring og informasjonsarbeid

I 2023 hadde Pro Sentret 232 små og store undervisnings-, opplærings- og informasjonsoppdrag. Majoriteten er henvendelser til Pro Sentret som svares ut, men det er også innsatser som er initiert av oss selv. I året som har gått har vi hatt ulike oppdrag for forskjellige deler av hjelpeapparatet og da særlig fra personer som jobber med rus, psykiatri og ungdom, men informasjon om Pro Sentret generelt og våre tjenester er også etterspurt. Gjennom fjoråret har vi holdt foredrag og innlegg for ulike aktører og gitt individuell veiledning til yrkesutøvere i konkrete saker. Media kontakter Pro Sentret både for bakgrunnsinformasjon og dokumentarisk arbeid, samt aktuelle nyhetssaker.

Også i 2023 har vi hatt ulike oppdrag for studenter fra universiteter, høyskoler, folkehøyskoler og videregående skole. I tillegg til informasjon om Pro Sentret generelt og prostitusjon og menneskehandel spesielt, har vi gitt råd og veiledning til studenter ved ulike utdanningsinstitusjoner i tilknytning til akademiske oppgaver. Siden 2007 har Pro Sentret hatt et undervisningstilbud til videregående skole hvor målet er å skape økt refleksjon og bevissthet rundt prostitusjon og menneskehandel som samfunnsfenomen. I 2023 har vi undervist for 10 skoleklasser og får gjennomgående svært gode tilbakemeldinger fra både lærere og elever.

I 2023 har Pro Sentret også bidratt i ulike nettverk og fora. Vi sitter i styringsgruppen for Fast Track City, er representert i sentrumssamarbeidet «åpne rusmiljøer, nasjonalt SRHR-nettverk, i samarbeidsforumet for tilreisende EØS-borgere, i nettverk/møteplass for mobile migranter ved Institutt for helse og samfunn ved Universitetet i Oslo og HTSO nettverk for arbeid mot menneskehandel i Oslo. Pro Sentret deltar også i Nettverket for organisasjoner som jobber med gutter og menn og har bidratt aktivt i arbeidet med opprettelsen av et nytt masteremne om «seksuell helse, rus og psykiske helse» ved OsloMet.

Mental helse

I 2023 mottok Pro Sentret tilskudd fra Justis- og beredskapsdepartementet for å gjennomføre et prosjekt knyttet til psykiske helseutfordringer hos personer med sexsalgserfaring. Sexarbeidere kan ha psykiske problemer som ikke er relatert til prostitusjon, men det er også flere strukturelle faktorer som påvirker den psykiske helsen til sexarbeidere, særlig aspekter knyttet til den konteksten og det miljø sexarbeidere bor og jobber i. Det inkluderer stigma, kriminalisering av sexarbeid og migrasjon spesielt, fattigdom, hjemløshet og dårlige arbeidsforhold. Andre faktorer som påvirker sexarbeidernes mentale helse er vold i og utenfor prostitusjon og faktorer knyttet til interseksjonell marginalisering og diskriminering som f.eks. kjønnsidentitet, oppholdsstatus, seksualitet, etnisitet, alder etc. I tillegg vil faktorer som påvirker vår livskvalitet generelt som gode familierelasjoner, et godt sosialt nettverk, deltagelse i samfunnet, et robust selvbilde og god selvfølelse påvirke den psykiske helsen.

Det er godt kjent at tilgangen på psykisk helsehjelp er et knapphetsgode med et meget trangt nåløy. Pro Sentret erfarer at det å få på plass god psykisk helsehjelp for våre brukere er vanskelig. Vi erfarer også at behandlere synes det er vanskelig å forholde seg til den enkeltes prostitusjonserfaring og henviser vedkommende til Pro Sentret for å snakke om den type livserfaringer. I kartlegginger Pro Sentret har gjennomført og i vårt daglige virke erfarer vi at psykisk helsehjelp etterspørres enten det er for å øke livskvaliteten generelt, for å være bedre rustet til å takle de livsutfordringene de har i prostitusjon eller for å lettere kunne se og finne veien ut av sexsalg.

Målsettingen med prosjektet har vært å kartlegg sexarbeideres psykiske helse og behov med utgangspunkt i deres egen forståelse og erfaringer med psykisk helse og sexarbeid. Identifisere og iverksette støttetiltak for personer med psykisk helseutfordringer innenfor Pro Sentrets rammer, samt kompetanseheving internt og eksternt.

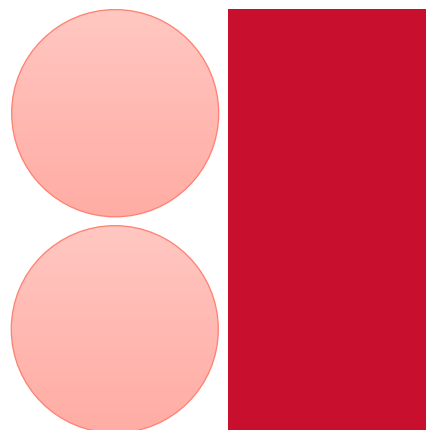
Et kort digitalt spørreskjema det kun tar noen minutter å svare på har vært brukt i kartleggingen. Informasjon om undersøkelsen og hensikten med den har vært å finne i Pro Sentrets lokaler, samt at den er promotert på flere ulike kanaler i sosiale medier. Nærmere 50 personer har så langt svart på undersøkelsen. I løpet av våren 2024 analyseres dataene og funnene sammenfattes i en rapport og presenteres på et lanseringsseminar i begynnelsen av juni.

ProPodden

Pro Sentret har en egen podcast, ProPodden, der målsettingen er å kunne gi lytterne kompetanse på feltet prostitusjon, dele våre faglige refleksjoner og ta opp viktige tema for våre brukere. ProPodden startet som et prosjekt der brukere kunne fortelle sine historier ufiltret. Den første sesongen i 2021 er derfor i hovedsak episoder der brukere snakker om det de selv ønsker og det som opptar dem.

I 2023 ble det laget to sesonger av ProPodden, totalt 22 episoder, der vi blant annet snakker om “Er prostitusjon verdens eldste yrke?”, “Heter det prostituert, hore eller sexarbeider eller ingen av delene?”. Vi har også snakket konkret om de tjeneste Pro Sentret tilbyr, slik at brukere og hjelpeapparat kan få kjennskap til tjenestetilbudet, og vurdere om det er noe for den enkelte å benytte seg av.

I 2023 var Pro Sentret 40 år og flere episoder tok oss tilbake til Pro Sentrets begynnelse. To av de som var med å starte Pro Sentret, Kristen Frigstad og Arne Randers-Pherson gjestet ProPodden, i tillegg til mangeårige leder for Pro Sentret Liv Jessen. Det var viktige bidrag som ga lytterne et historisk tilbakeblikk og innsikt i bakgrunnen for etableringen av Pro Sentret, den spede begynnelse og utviklingen de første årene.

6 Advokatbistand

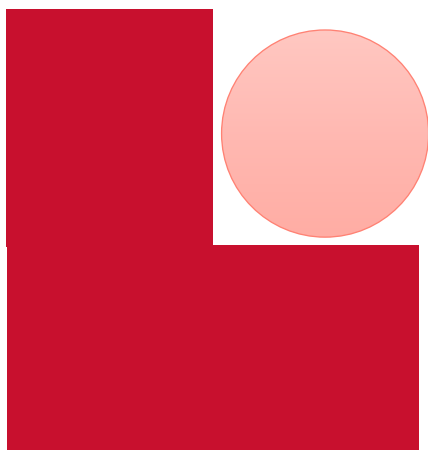
Pro Sentret mottar tilskudd fra Statens Sivilrettsforvaltning for å kunne tilby juridisk bistand til personer med sexsalgserfaring. Det er to advokater som alternerer på å være til stede i våre lokaler to timer hver mandag. Man kan bestille time til advokaten eller komme på drop-in.

I 2023 har advokatene hatt 42 saker fordelt på 37 henvendelser. Tilsvarende tall for 2022 var 32 saker fordelt på 29 henvendelse. Det er gledelig å erfare at antallet henvendelser øker. Vi vet at rettshjelpsbehovet i gruppen er stort og ser at ordningen virker etter hensikten. Dette bekreftes også ved at 29 oppgir at de ikke ville ha oppsøkt advokat uten dette tilbudet.

Personene som bruker Pro Sentrets tjenester er en mangfoldig gruppe med tanke på opprinnelsesland, oppholdsgrunnlag, alder, kjønn og livssituasjon. Med unntak av kjønn gjenspeiles dette i gruppen som har etterspurt juridisk bistand. Majoriteten av henvendelsene er fra kvinner, kun tre menn fikk juridisk bistand i 2023. Det er henvendelser fra personer som er bosatt i Norge, med og uten migrantbakgrunn, samt migranter fra hele verden.

Alle henvendelsene gjelder konkrete saker eller spørsmål. Det er en økning i antall straffesaker sammenliknet med fjoråret og økningen er å finne i antall voldssaker. Over halvparten av de 42 sakene var straffesaker og av disse omhandlet 18 saker vold og da særlig seksualisert vold og vold i nær relasjon. I tillegg kommer saker om trusler, trakassering, ran, tyveri, utpressing, svindel og menneskehandel. De resterende sakene handler om familierett, økonomi og fast eiendom/husleie. Nytt i 2023 er at majoriteten av sakene ble henvist videre. Kun fem av sakene ble avsluttet, et par var under oppfølging og de resterende ble henvist videre. En høy andel saker knyttet til strafferett bidrar til dette. I tillegg sier det noe om kompleksiteten i sakene for øvrig.

Stigmatisering, diskriminalisering og marginalisering samvirkende med migrantstatus, usikker oppholdsstatus og et varierende rettighetsbilde, bidrar til at mange har vanskeligheter med å gjøre sine rettigheter gjeldende. Derfor er et lavterskel rettshjelpstilbud som dette svært viktig.

7 Brukertilfredshet

Pro Sentret tilstreber å levere riktige tjenester til riktig tid og så langt som mulig dekke de behov personer som selger seksuelle tjenester har. Det er derfor viktig at de som bruker våre tjenester har mulighet til å gi oss tilbakemelding på hvordan de opplever møte med oss og de tjenestene vi yter.

Pro Sentret har brukere fra 40-50 ulike opprinnelsesland. Vi har derfor siden 2018 brukt «Happy or Not» som verktøy for å måle brukertilfredshet, en løsning som er gjenkjennelig fra andre sammenhenger slik som flyplasser og i handelsnæringen. Smiley-ikonene er selvforklarende, og løsningen gir de som bruker våre tjenester mulighet til å gi oss en tilbakemelding etter hvert besøk.

I 2023, som i årene før, har vi stilt spørsmålet «Hvor fornøyd er du med besøket ditt på Pro Sentret i dag?» på norsk, engelsk, thai, rumensk og bulgarsk. I året som gikk var det 1112 responser på terminalen. 1063 av disse var topp score med ytterligere 43 responser på nest høyeste nivå. Det var kun 6 responser på de to laveste scorene i løpet av hele året.

Når man trykker på smiley-ikonet dukker det opp fem oppfølgingsspørsmål, som er ulike avhengig av om man har trykket på et av de to beste eller to dårligste alternativene. Svarene på disse spørsmålene gir oss nærmere innsikt i hva folk er fornøyd eventuelt misfornøyd med. Av de 1112 responsene vi fikk i 2023 var det 66 % som ga et utfyllende svar. Med unntak av en enslig negativ respons var resten av de som ga en utfyllende tilbakemelding fornøyd med besøket sitt på Pro Sentret. Flest, 35 %, ga uttrykk for at de var mest fornøyd med å kunne møte andre, altså det sosiale i drop-in tilbudet. Dernest var 29 % fornøyd med hjelpen de fikk. Videre er de som bruker Pro Sentrets tjenester fornøyd med helsetjenestene de mottar og samtalen de har hatt med ansatte.

Når 100 % av responsene er positive kan vi ikke annet enn å konkludere med at Pro Sentret leverer tjenester som målgruppen trenger og at tjenesten er av god kvalitet. Det må vi si oss meget godt fornøyd med.

